

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

13 червня 2019 р.

Київ

№ 426-р

Про розгляд справи
про державну допомогу

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши справу № 500-26.15/74-18-ДД про державну допомогу та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні результати розгляду справи від 04.06.2019 № 500-26.15/74-18-ДД/251-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Листом Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики) б/н (вх. № 674-ПДД від 17.08.2018) надіслано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення), яке було подано на виконання пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).
- (2) Комітетом листом від 31.08.2018 № 500-29/05-11273 (далі – Запит) було залишено Повідомлення без руху і надано тридцятиденний строк для усунення недоліків та надання додаткової інформації.
- (3) Мінсоцполітики листом від 11.10.2018 № 19694/0/2-18/44 (вх. № 856-ПДД від 17.10.2018) надіслано додаткову інформацію на Запит (далі – Лист про додаткову інформацію).
- (4) За результатами розгляду Повідомлення розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 14.12.2018 № 05/312-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/74-18-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 17.12.2018 № 500-29/05-16984 направлено копію розпорядження на адресу Мінсоцполітики. На офіційному веб-порталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації в зв'язку із розглядом справи про державну допомогу.

2. ВІДОМОСТІ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (5) Мінсоцполітики (01601, м. Київ, вул. Еспланадна, 8/10, ідентифікаційний код юридичної особи 37567866).

2.2. Отримувачі підтримки

- (6) Роботодавці, які працевлаштовують особу з інвалідністю.
(7) Підприємства громадських організацій осіб з інвалідністю.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (8) Метою (ціллю) підтримки є розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, вирішення питань щодо створення нових та збереження діючих робочих місць для осіб з інвалідністю, підтримка діяльності підприємств громадських організацій осіб з інвалідністю.

2.4. Очікуваний результат

- (9) Створення умов для заняття фізичною культурою і спортом.
Технічне оснащення діючих робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю.
Створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації такої особи.
Створення робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю.
Випуск спеціальної літератури та аудіозаписів (у тому числі для професійної підготовки осіб з інвалідністю) з метою комплектування бібліотек.

2.5. Форма підтримки

- (10) Дотація.
Фінансова допомога на поворотній та безповоротній основі.
Позика.

2.6. Обсяг підтримки

- (11) Загальний обсяг підтримки не визначений.

2.7. Підстава для надання підтримки

- (12) Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».
(13) Порядок використання суми адміністративно-господарських санкцій та пені за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, що надійшли до державного бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 70.
(14) Наказ Мінсоцполітики від 06.09.2010 № 270 «Про затвердження Інструкції з надання фінансової допомоги на поворотній і безповоротній основі та цільової позики за рахунок

сум адміністративно-господарських санкцій та пені, що надходять до державного бюджету за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування інвалідів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20.10.2010 за № 954/18249.

- (15) Наказ Мінсоцполітики від 05.09.2013 № 545 «Деякі питання надання державної допомоги підприємствам та організаціям, які засновані громадськими організаціями інвалідів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.09.2013 за № 1620/24152.
- (16) Наведена вище сукупність актів, на підставі яких певним категоріям суб'єктів господарювання (тобто роботодавцем) передбачено надання державної допомоги щодо:
- дотацій на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні;
 - фінансової допомоги на поворотній та безповоротній основі підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю;
 - цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- є програмою державної допомоги у розумінні статті 1 Закону.

2.8. Тривалість підтримки

- (17) Необмежена.

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА В ПРОЦЕСІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

3.1. Державна підтримка у формі дотації

- (18) За інформацією, поданою у Повідомленні та Листі про додаткову інформацію, за рахунок сум адміністративно-господарських санкцій та пені, що надходять до державного бюджету за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю надається підтримка підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю за рішенням Мінсоцполітики, зокрема, у формі дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні.
- (19) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання підприємствам, установам, організаціям, у тому числі підприємствам, організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю, фізичним особам, які використовують найману працю, (далі – роботодавці), дотацій на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні або такі, що шукають роботу. Дотації надаються лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни.
- (20) Відповідно до підпункту 6 пункту 2 Порядку використання суми адміністративно-господарських санкцій та пені за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, що надійшли до державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 70 (далі – Постанова № 70) сума санкцій та пеня використовуються для надання роботодавцям

дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні.

3.2. Державна підтримка у формі фінансової допомоги на безповоротній та поворотній основі та у формі цільової позики

(21) За інформацією, поданою у Повідомленні та Листі про додаткову інформацію, за рахунок сум адміністративно-господарських санкцій та пені, що надходять до державного бюджету за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю надається фінансова підтримка на безповоротній та поворотній основі підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю за рішенням Мінсоцполітики, зокрема, для:

- створення умов для занять фізичною культурою і спортом (за поданням Національного комітету спорту інвалідів);
- технічного оснащення діючих робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації такої особи;
- технічного переоснащення виробництва з метою створення додаткових робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- для випуску спеціальної літератури та аудіо записів (у тому числі для професійної підготовки осіб з інвалідністю) з метою комплектування бібліотек.

Також підтримка надається підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю у формі цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю.

(22) Відповідно до статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю» суми адміністративно-господарських санкцій і пені за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування інвалідів, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом для:

- фінансування цим Фондом заходів, які здійснюються центральними органами виконавчої влади та підпорядкованими їм установами, у тому числі спеціалізованими, і підприємствами, організаціями громадських організацій осіб з інвалідністю щодо соціальної, трудової, фізкультурно-спортивної (за поданням Національного комітету спорту інвалідів України) та професійної реабілітації осіб з інвалідністю;
- надання підприємствам, установам, організаціям, у тому числі підприємствам, організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю, фізичним особам, які використовують найману працю, цільової позики (на поворотній основі з терміном повернення до трьох років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю, у межах коштів, передбачених на зазначені потреби у відповідному році. Цільові позики підприємствам та організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю надаються лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни;
- фінансування витрат на професійне навчання осіб з інвалідністю, у тому числі за направленням державної служби зайнятості, на професійне навчання осіб з інвалідністю із числа випускників спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), загальноосвітніх санаторних шкіл (шкіл-інтернатів), загальноосвітніх

навчальних закладів на спеціалізованих робочих місцях підприємств, організацій осіб з інвалідністю;

- надання фінансової допомоги на здійснення заходів соціальної, трудової, фізкультурно-спортивної (за поданням Національного комітету спорту інвалідів України) та професійної реабілітації осіб з інвалідністю (відновлення працездатності шляхом забезпечення особи з інвалідністю технічними реабілітаційними засобами, створення умов для заняття фізичною культурою і спортом, оплата навчання та перекваліфікації, створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації такої особи, випуск для осіб з інвалідністю спеціальної літератури та аудіозаписів для їх професійної підготовки), працевлаштування осіб з інвалідністю шляхом створення робочих місць, у тому числі спеціальних робочих місць. Також надання фінансової допомоги на технічне оснащення діючих робочих місць для працевлаштування на них осіб з інвалідністю та на технічне переоснащення виробництва підприємств, організацій громадських організацій осіб з інвалідністю з метою створення додаткових робочих місць і працевлаштування на них осіб з інвалідністю. Фінансова допомога надається лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни;
- надання підприємствам, установам, організаціям, у тому числі роботодавцям, дотацій на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні або такі, що шукають роботу. Дотації надаються лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни;
- на функціонування всеукраїнських, державних, міжрегіональних центрів професійної реабілітації осіб з інвалідністю і державних центрів соціальної реабілітації дітей з інвалідністю у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(23) Відповідно до підпункту 3 пункту 2 Постанови № 70 сума санкцій та пеня використовуються для надання підприємствам, установам та організаціям, у тому числі роботодавцям, цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю;

(24) Відповідно до підпункту 5 пункту 2 Постанови № 70 сума санкцій та пеня використовуються для надання роботодавцям фінансової допомоги на поворотній та безповоротній основі для:

підприємствам, організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю для:

- здійснення заходів щодо фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю, створення умов для занять фізичною культурою і спортом (за поданням Національного комітету спорту інвалідів);
- технічного оснащення діючих робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації такої особи;
- технічного переоснащення виробництва з метою створення додаткових робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- випуску спеціальної літератури та аудіозаписів (у тому числі для професійної підготовки осіб з інвалідністю) з метою комплектування бібліотек.

- (25) У разі нецільового використання фінансової допомоги, позики або їх частин підприємствами, установами, організаціями, у тому числі підприємствами, організаціями громадських організацій осіб з інвалідністю, фізичними особами, які використовують найману працю, або створення ними робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю у меншій кількості, ніж передбачалося умовами надання позики чи поворотної фінансової допомоги, відповідна сума цих коштів, проіндексована з урахуванням рівня інфляції, підлягає поверненню до державного бюджету на підставі відповідного рішення Фонду соціального захисту інвалідів.
- (26) Відповідно до Постанови № 70 фінансова допомога на поворотній основі та цільова позика є безвідсотковими і надаються із строком повернення до трьох років.
- (27) Фінансова допомога на поворотній і безповоротній основі та цільова позика не надається у разі наявності хоча б однієї з таких підстав:
- роботодавець не зареєстрований у відділенні Фонду, за винятком роботодавця, який має чисельність штатних працівників до восьми чоловік;
 - роботодавець має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), передбачених законодавством, суми санкцій та пені; роботодавець не подав відділенню Фонду звіт про зайнятість і працевлаштування інвалідів протягом останнього року, за винятком роботодавця, у якого чисельність штатних працівників не перевищує восьми осіб;
 - роботодавець зменшив протягом останнього року чисельність (штат) працюючих інвалідів більше ніж на 10 відсотків;
 - роботодавець порушив протягом шести місяців, що передують місяцю розгляду питання стосовно надання фінансової допомоги на поворотній і безповоротній основі та цільової позики, Закони України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»;
 - роботодавець, який звернувся за отриманням фінансової допомоги до відділення Фонду на придбання обладнання (устаткування), не має дозволу (ліцензії) на виконання відповідних робіт чи надання послуг;
 - роботодавець не забезпечив належне виконання попереднього договору, укладеного з відділенням Фонду;
 - роботодавець у встановленому порядку визнаний банкрутом чи стосовно нього порушено справу про банкрутство.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (28) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (29) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

- (30) Згідно із частиною першою статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для таких цілей:
- 1) сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, рівень життя в яких є низьким або рівень безробіття є високим;
 - 2) виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру;
 - 3) сприяння окремим видам господарської діяльності або суб'єктам господарювання в окремих економічних зонах, за умови, що це не суперечить міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
 - 4) підтримки та збереження національної культурної спадщини, якщо вплив такої державної допомоги на конкуренцію є неістотним.
- (31) Частиною другою статті 6 Закону встановлено, що Кабінет Міністрів України визначає, зокрема, критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць.
- (32) Критерії оцінки допустимості державної допомоги на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2018 № 33 (далі – Критерії оцінки).
- (33) Відповідно до пункту 3 Критеріїв оцінки державна допомога на працевлаштування є допустимою у разі, коли:
- 1) надається з метою сприяння працевлаштуванню та створенню нових робочих місць для:
 - незабезпечених осіб;
 - осіб, які не мали постійної оплачуваної роботи протягом щонайменше 24 місяців або щонайменше 12 місяців і щодо яких виконується одна з умов, передбачених [пунктом 7](#), крім [абзацу третього, частини першої статті 1](#) Закону; внутрішньо переміщених осіб; учасників бойових дій, які віднесені до однієї з категорій, зазначених у [пунктах 19 і 20](#) частини першої статті 6 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” (далі - особливо незабезпечені особи);
 - осіб, зареєстрованих як безробітні, у значенні, наведеному у Законах України “[Про зайнятість населення](#)”, “[Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття](#)” (далі - зареєстровані безробітні особи);
 - осіб з інвалідністю;
 - осіб, звільнених після відбуття покарання або примусового лікування;
 - 2) державна допомога на працевлаштування спрямована на відшкодування суб'єктам господарювання витрат на:
 - оплату праці незабезпечених осіб, особливо незабезпечених осіб, зареєстрованих безробітних осіб, осіб, звільнених після відбуття покарання або примусового лікування;
 - сприяння в працевлаштуванні незабезпечених осіб, особливо незабезпечених осіб, зареєстрованих безробітних осіб, осіб, звільнених після відбуття покарання або примусового лікування, та створенні нових робочих місць для зазначених осіб (здійснення заходів, спрямованих на стимулювання самостійності та адаптації особи до робочого середовища, підвищення рівня конкурентоспроможності з урахуванням вразливості особи на ринку праці, її супровід під час вирішення соціально-побутових питань, підтримка під час спілкування з роботодавцем, допомога у врегулюванні конфліктів);
 - оплату праці осіб з інвалідністю;
 - сприяння в працевлаштуванні осіб з інвалідністю та створенні нових робочих місць для зазначених осіб (здійснення заходів, спрямованих на стимулювання самостійності та адаптації особи до робочого середовища, підвищення рівня конкурентоспроможності з

урахуванням вразливості особи на ринку праці, її супровід під час вирішення соціально-побутових питань, підтримка під час спілкування з роботодавцем, допомога у врегулюванні конфліктів);

3) забезпечується:

- створення нових робочих місць;

- працевлаштування на робочі місця, що звільнилися у зв'язку з припиненням трудових відносин попереднім працівником за його ініціативою чи у зв'язку із застосуванням до працівника заходу дисциплінарного впливу відповідно до законів, але не в результаті скорочення чисельності або штату працівників.

(34) Відповідно до пункту 5 Критеріїв оцінки державна допомога на працевлаштування не надається суб'єктам господарювання, які мають прострочену заборгованість перед державним (місцевим) бюджетом, із виплати заробітної плати, сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, яких визнано банкрутами, стосовно яких порушено справу про банкрутство, які перебувають на стадії ліквідації, визнають свою неспроможність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами через незадовільний стан фінансово-господарської діяльності.

(35) Відповідно до пункту 7 Критеріїв оцінки державна допомога на працевлаштування надається у будь-якій формі.

(36) Відповідно до пункту 13 Критеріїв оцінки максимальний розмір державної допомоги на працевлаштування, яка може надаватися на відшкодування суб'єктам господарювання витрат на сприяння в працевлаштуванні осіб з інвалідністю, становить не більше 100 відсотків розміру таких витрат.

Витратами на сприяння в працевлаштуванні осіб з інвалідністю є:

витрати на розумне пристосування приміщень для роботи осіб з інвалідністю, облаштування робочого місця особи з інвалідністю, у тому числі спеціального;

витрати на оплату праці працівника виключно за робочий час, витрачений ним для надання допомоги особі з інвалідністю в процесі здійснення такою особою професійних обов'язків, а також на організацію заходів з підвищення рівня конкурентоспроможності з урахуванням обмежених можливостей особи з інвалідністю, адаптації такої особи до робочого середовища, її супровід під час соціальних і адміністративних заходів, підтримка під час спілкування з роботодавцем і допомога у врегулюванні конфліктів, витрати на навчання працівника, що буде надавати зазначену допомогу особі з інвалідністю;

витрати на розумне пристосування або придбання основного та додаткового обладнання чи програмного забезпечення з урахуванням обмежених можливостей особи з інвалідністю, у тому числі додаткові витрати на адаптовані або допоміжні технічні пристрої;

витрати, прямо пов'язані з перевезенням осіб з інвалідністю до місця роботи та до місць провадження пов'язаної з роботою діяльності;

витрати на оплату праці за час, витрачений особою з інвалідністю на медичну реабілітацію;

витрати на будівництво, установлення або модернізацію виробничого обладнання, а також будь-які адміністративні та транспортні витрати суб'єкта господарювання за умови, що вони безпосередньо пов'язані з працевлаштуванням осіб з інвалідністю, у разі утворення суб'єктом господарювання підприємства, на якому кількість працевлаштованих осіб з інвалідністю становитиме не менше 30 відсотків загальної чисельності працівників.

- (37) Відповідно до пункту 14 Критеріїв оцінки у разі коли суб'єкт господарювання є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги, з метою визначення сукупного розміру державної допомоги на працевлаштування ураховується розмір державної допомоги, що надається на відшкодування витрат на оплату праці незабезпечених осіб, особливо незабезпечених осіб, зареєстрованих безробітних осіб, осіб, звільнених після відбуття покарання або примусового лікування, осіб з інвалідністю, сприяння в працевлаштуванні зазначених осіб та створенні нових робочих місць для таких осіб за всіма діючими програмами державної допомоги та індивідуальної державної допомоги.
- (38) Відповідно до пункту 15 Критеріїв оцінки визначення максимального розміру державної допомоги на працевлаштування і витрат, що можуть бути відшкодовані суб'єктам господарювання, здійснюється з урахуванням податків, інших зборів та періоду, протягом якого суб'єкт господарювання зобов'язаний зберігати гарантії зайнятості працевлаштованої особи.

5. ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ЗАХОДУ ПІДТРИМКИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

5.1. Державна підтримка у формі дотації

5.1.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (39) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання роботодавцям дотацій на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні або такі, що шукають роботу. Дотації надаються лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни.
- (40) Відповідно до підпункту 6 пункту 2 Постанови № 70 сума санкцій та пеня використовуються для надання роботодавцям дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні.
- (41) Відповідно до статті 1 Закону України «Про професійний розвиток працівників» роботодавець – власник підприємства, установи, організації незалежно від форми власності та виду діяльності або уповноважений ним орган чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.
- (42) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (43) Отже, за наведених умов отримувачі підтримки – роботодавці, яким надається дотація на створення спеціальних робочих місць для осіб з інвалідністю, зареєстрованих у

державній службі зайнятості як безробітні є суб'єктами господарювання у розумінні Закону.

- (44) Разом з тим варто зазначити, що для цілей застосування норм Закону суб'єктом господарювання є роботодавець, який є юридичною особою незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

5.1.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (45) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання роботодавцям дотацій на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні або такі, що шукають роботу. Дотації надаються лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни.

- (46) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.

- (47) Отже, дотація для роботодавців на створення спеціальних робочих місць для осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні здійснюється за рахунок ресурсів держави у розумінні Закону.

5.1.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (48) Повідомлена підтримка спрямована на надання дотації роботодавцям на створення спеціальних робочих місць для осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні. Разом з тим умовами програми підтримки обмежено коло отримувачів підтримки, зокрема, роботодавці, які мають заборгованість із сплати податків і зборів, не мають права отримати таку підтримку, тобто підтримка спрямована на окремих суб'єктів господарювання, які відповідно виробляють окремі види товарів чи провадять окремі види господарської діяльності.

- (49) Зазначена підтримка звільняє обмежене коло роботодавців від звичайних витрат, які б здійснював суб'єкт господарювання, що провадить аналогічну господарську діяльність за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, а тому надає переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності тим роботодавцям, які відповідають вимогам, що встановлені програмою підтримки.

5.1.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

(50) Як зазначено вище, обмежене коло роботодавців, які є суб'єктами господарювання, отримають переваги в результаті надання повідомленої підтримки, що відповідно може покращити їх конкурентну позицію порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність, але не мають право на отримання такої підтримки. Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.1.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

(51) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка роботодавцям, які є суб'єктами господарювання, за рахунок ресурсів держави, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, а отже, є державною допомогою у розумінні Закону.

5.2. Державна підтримка у формі фінансової допомоги на безповоротній та поворотній основі та у формі цільової позики

5.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(52) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання фінансової допомоги на здійснення заходів соціальної, трудової, фізкультурно-спортивної (за поданням Національного комітету спорту інвалідів України) та професійної реабілітації осіб з інвалідністю (відновлення працездатності шляхом забезпечення особи з інвалідністю технічними реабілітаційними засобами, створення умов для заняття фізичною культурою і спортом, оплата навчання та перекваліфікації, створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю, випуск для осіб з інвалідністю спеціальної літератури та аудіозаписів для їх професійної підготовки), працевлаштування осіб з інвалідністю шляхом створення робочих місць, у тому числі спеціальних робочих місць, а також надання фінансової допомоги на технічне оснащення діючих робочих місць для працевлаштування на них осіб з інвалідністю та на технічне переоснащення виробництва підприємств, організацій громадських організацій осіб з інвалідністю з метою створення додаткових робочих місць і працевлаштування на них осіб з інвалідністю. Фінансова допомога надається лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни.

(53) За інформацію, подану у Повідомленні та Листі про додаткову інформацію, повідомлена підтримка передбачена для підприємств громадських об'єднань осіб з інвалідністю.

(54) Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль

над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

- (55) Відповідно до статті 14 «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» з метою виконання статутних завдань і цілей зареєстровані громадські організації осіб з інвалідністю, їх спілки мають право здійснювати необхідну господарську діяльність без мети отримання прибутку, а також господарську та підприємницьку діяльність шляхом створення госпрозрахункових установ і організацій із статусом юридичної особи, а також підприємств, заснованих на колективній власності громадських організацій.
- (56) Отже, за наведених умов отримувачі підтримки – підприємства громадських організацій осіб з інвалідністю є суб'єктами господарювання у розумінні Закону.

5.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

- (57) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання фінансової допомоги на здійснення заходів соціальної, трудової, фізкультурно-спортивної (за поданням Національного комітету спорту інвалідів України) та професійної реабілітації осіб з інвалідністю (відновлення працездатності шляхом забезпечення особи з інвалідністю технічними реабілітаційними засобами, створення умов для заняття фізичною культурою і спортом, оплата навчання та перекваліфікації, створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації такої особи, випуск для осіб з інвалідністю спеціальної літератури та аудіозаписів для їх професійної підготовки), працевлаштування осіб з інвалідністю шляхом створення робочих місць, у тому числі спеціальних робочих місць, а також надання фінансової допомоги на технічне оснащення діючих робочих місць для працевлаштування на них осіб з інвалідністю та на технічне переоснащення виробництва підприємств, організацій громадських організацій осіб з інвалідністю з метою створення додаткових робочих місць і працевлаштування на них осіб з інвалідністю. Фінансова допомога надається лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни.
- (58) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання роботодавцям дотацій на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні або такі, що шукають роботу. Дотації надаються лише за наявності рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни.
- (59) Пунктом 16 частини першої статті 1 Закону встановлено, що ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.

(60) Отже, підтримка у формі фінансової допомоги на безповоротній та поворотній основі та у формі цільової позики надається підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю, здійснюється за рахунок ресурсів держави у розумінні Закону.

5.2.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(61) Повідомлена підтримка спрямована на надання фінансової допомоги на безповоротній та поворотній основі та у формі цільової позики підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю. Разом з тим умовами програми підтримки обмежено коло отримувачів підтримки, зокрема, які мають заборгованість із сплати податків і зборів, та не мають права отримати таку підтримку, тобто підтримка спрямована на окремих суб'єктів господарювання, які відповідно виробляють окремі види товарів чи провадять окремі види господарської діяльності.

(62) Зазначена підтримка звільняє підприємства громадських організацій осіб з інвалідністю від звичайних витрат, які б здійснював суб'єкт господарювання, що провадить аналогічну господарську діяльність за звичайних ринкових умов, тобто без втручання держави, а тому надає переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності тим підприємствам, які відповідають вимогам, що встановлені програмою підтримки.

5.2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

(63) Як зазначено вище, підприємства громадських організацій осіб з інвалідністю, які є суб'єктами господарювання, отримують переваги в результаті надання повідомленої підтримки, що відповідно покращить їх конкурентну позицію, порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність, та які не отримують такої підтримки. Отже, повідомлена підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.2.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

(64) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю, які є суб'єктами господарювання, за рахунок ресурсів держави, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, а отже, є державною допомогою у розумінні Закону.

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

6.1. Державна допомога у формі дотацій

(65) Відповідно до інформації, наданої у Повідомленні, державна допомога надається з ціллю розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, що відповідає положенням частини першої статті 6 Закону.

(66) Відповідно до частини шостої статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» суми адміністративно-господарських санкцій і пені, що надійшли до державного бюджету, використовуються Фондом соціального захисту інвалідів для надання роботодавцям дотацій на створення спеціальних робочих

місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості як безробітні або такі, що шукають роботу. що відповідає підпункту 1 пункту 3 Критеріїв оцінки.

(67) Відповідно до підпункту 6 пункту 2 Постанови № 70 сума санкцій та пеня використовуються для надання роботодавцям дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні, що частково відповідає підпунктам 2 та 3 пункту 3 Критеріїв оцінки.

(68) **Разом з тим програма державної допомоги не містить вимог, які передбачені пунктами 5, 13, 14, 15 Критеріїв оцінки.**

6.2. Державна допомога у формі фінансової допомоги на безповоротній та поворотній основі та у формі цільової позики

(69) Відповідно до інформації, наданої у Повідомленні, державна допомога надається з ціллю розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, що відповідає положенням частини першої статті 6 Закону.

(70) Відповідно до підпункту 3 пункту 2 Постанови № 70 сума санкцій та пеня використовуються для надання роботодавцям цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю, що відповідає підпункту 1 пункту 3 та частково пунктам 2-3 Критеріїв оцінки.

(71) Відповідно до підпункту 5 пункту 2 Постанови № 70 сума санкцій та пеня використовуються для надання фінансової допомоги на поворотній та безповоротній основі:

підприємствам, організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю для:

- здійснення заходів щодо фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю, створення умов для занять фізичною культурою і спортом (за поданням Національного комітету спорту інвалідів);
- технічного оснащення діючих робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю;
- технічного переоснащення виробництва з метою створення додаткових робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- підприємствам, організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю, центрам професійної реабілітації осіб з інвалідністю для випуску спеціальної літератури та аудіозаписів (у тому числі для професійної підготовки осіб з інвалідністю) з метою комплектування бібліотек. **Зазначене частково відповідає підпункту 1-3 пункту 3 Критеріїв оцінки.**

(72) Відповідно до пункту 6 Постанови № 70 розмір фінансової допомоги на поворотній і безповоротній основі та цільової позики визначається відділенням Фонду на підставі наданих роботодавцем техніко-економічних обґрунтувань і кошторисів, що **частково відповідає пункту 13 Критеріїв оцінки.**

(73) Відповідно до пункту 7 Постанови № 70 фінансова допомога на поворотній і

безповоротній основі та цільова позика не надається у разі наявності хоча б однієї з таких підстав:

- роботодавець не зареєстрований у відділенні Фонду, за винятком роботодавця, який має чисельність штатних працівників до восьми чоловік;
- роботодавець має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), передбачених законодавством, суми санкцій та пені;
- роботодавець не подав відділенню Фонду звіт про зайнятість і працевлаштування інвалідів протягом останнього року, за винятком роботодавця, у якого чисельність штатних працівників не перевищує восьми осіб;
- роботодавець має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), передбачених законодавством, суми санкцій та пені;
- роботодавець не подав відділенню Фонду звіт про зайнятість і працевлаштування інвалідів протягом останнього року, за винятком роботодавця, у якого чисельність штатних працівників не перевищує восьми осіб;
- роботодавець зменшив протягом останнього року чисельність (штат) працюючих осіб з інвалідністю більше ніж на 10 відсотків;
- роботодавець порушив протягом шести місяців, що передують місяцю розгляду питання стосовно надання фінансової допомоги на поворотній і безповоротній основі та цільової позики, Закони України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про зайнятість населення», внаслідок чого до нього застосовані санкції;
- роботодавець, який звернувся за отриманням фінансової допомоги до відділення Фонду на придбання обладнання (устаткування), не має дозволу (ліцензії) на виконання відповідних робіт чи надання послуг;
- роботодавець не забезпечив належне виконання попереднього договору, укладеного з відділенням Фонду;
- роботодавець у встановленому порядку визнаний банкрутом чи стосовно нього порушено справу про банкрутство.

Зазначене частково відповідає пункту 5 Критеріїв оцінки.

(74) Разом з тим програма державної допомоги не містить вимог, які передбачені пунктами 14, 15 Критеріїв оцінки.

(75) На Подання від 04.06.2019 № 500-26.15/74-18-ДД/251-спр у Міністерства соціальної політики України відсутні зауваження чи заперечення.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 років № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка:

- 1) роботодавцям у формі дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні за рахунок суми адміністративно-господарських санкцій та пені за невиконання нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, що надійшли до державного бюджету, яка надається Фондом соціального захисту інвалідів

та його відділеннями на підставі статті 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів» та постанови Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 70 «Про реалізацію статей 19 і 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»;

2) підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю у формі:

а) фінансової допомоги на поворотній та безповоротній основі:

підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю для:

- здійснення заходів щодо фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю, створення умов для занять фізичною культурою і спортом (за поданням Національного комітету спорту інвалідів);
- технічного оснащення діючих робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;
- створення на робочому місці особи з інвалідністю належних санітарно-гігієнічних, виробничих і технічних умов згідно з індивідуальною програмою реабілітації такої особи;
- технічного переоснащення виробництва з метою створення додаткових робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю;

підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю для випуску спеціальної літератури та аудіозаписів (у тому числі для професійної підготовки осіб з інвалідністю) з метою комплектування бібліотек.

б) цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю;

є **державною допомогою** у розумінні статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що **програма державної допомоги** щодо:

- надання роботодавцям, які є суб'єктами господарювання дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні;
- фінансової допомоги на поворотній та безповоротній основі підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю;
- цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю;

є **чинною** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Визнати, що державна допомога, передбачена пунктом 1 резолютивної частини рішення, є **допустимою** у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» **внаслідок внесення надавачем державної допомоги таких змін до умов її надання та зобов'язань:**

- а) в результаті надання державної допомоги забезпечуються умови, передбачені підпунктом 3 пункту 3 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2018 № 33;
- б) державна допомога не надається суб'єктам господарювання у випадках, передбачених пунктом 5 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2018 № 33;
- в) державна допомога надається на покриття витрат та у розмірі, які передбачені пунктом 13 Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2018 № 33;

г) у разі коли суб'єкт господарювання є отримувачем державної допомоги за різними програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги, з метою визначення сукупного розміру державної допомоги на працевлаштування ураховується розмір державної допомоги, що надається на відшкодування витрат на оплату праці незабезпечених осіб, особливо незабезпечених осіб, зареєстрованих безробітних осіб, осіб, звільнених після відбуття покарання або примусового лікування, осіб з інвалідністю, сприяння в працевлаштуванні зазначених осіб та створенні нових робочих місць для таких осіб за всіма діючими програмами державної допомоги та індивідуальної державної допомоги.

4. Зобов'язати надавача державної допомоги привести у відповідність програму державної допомоги щодо:

- надання роботодавцям, які є суб'єктами господарювання дотації на створення спеціальних робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, які зареєстровані у державній службі зайнятості як безробітні;
- фінансової допомоги на поворотній та безповоротній основі підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю;
- цільової позики (на поворотній основі із строком повернення до трьох років) підприємствам громадських організацій осіб з інвалідністю на створення робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю;

до 02.02.2022 відповідно до пункту 3 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та поінформувати Антимонопольний комітет України протягом одного місяця з дня внесення змін.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ